

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 458/2023
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Милене Рашић, Мирољуба Томића и Тајјане Вуковић, чланова већа, са саветником Машом Денић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 61. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Слободана Антонића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 56/22 од 09.08.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 845/22 од 20.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 11.05.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Слободана Антонића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 56/22 од 09.08.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 845/22 од 20.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Посебно одељење за сузбијање корупције К По4 56/22 од 09.08.2022. године, окривљени АА оглашен је кривим због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 61. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од две године. Истом пресудом на основу члана 258. ЗКП делимично је усвојен имовинскоправни захтев оштећене ОЗЗ „Агромикс“, па је окривљени обавезан да исплати износ од 2.778.750,00 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, док се за тражену камату на наведени износ, у том делу, оштећена упућује да исти оствари у парничном поступку.

Поред тога, окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од по 5.000,00 динара, у року од 30 дана од правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће бити одлучено накнадно, посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 845/22 од 20.02.2023. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, а првостепена пресуда је потврђена.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Слободан Антонић, поднео је захтев за заштиту законитости против првостепене пресуде, док из образложење произилази да захтев подноси против првостепене и другостепене пресуде, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и повреде закона из члана 441. став 3. ЗКП, са предлогом да Врховни суд преиначи у целини побијану првостепену пресуду и окривљеног ослободи од оптужбе или да укине првостепену пресуду и врати предмет на поновно одлучивање првостепеном суду, као и да у смислу члана 488. став 3. ЗКП одложи извршење правноснажне пресуде.

Врховни суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног доставио Републичком (сада Врховном) јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2 ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да окривљени није могао бити осуђен за кривично дело, које у време извршења није било прописано Кривичним закоником, наводећи да су у конкретном случају инкриминисане радње за које је окривљени оглашен кривим предузете 2010. године, по Кривичном закону који је важио до 01.03.2018. године, а од тада се примењује са другом нумерацијом као кривично дело из члана 227. КЗ. Према томе, у време извршења наведеног кривичног дела, злоупотреба положаја одговорног лица није била предвиђена као кривично дело прописано Кривичним закоником, који је важио у време доношења правноснажних пресуда.

По оцени овога суда, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног у делу у којем истиче да у време извршења дела (дана 05.03.2010. и 18.03.2010.године), није постојало кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, за које је окривљени правноснажно оглашен кривим и осуђен, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 15.04.2013.године и важило је до 01.03.2018.године. У време извршења овог дела је постојало кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ предвиђено у глави тридесет три - кривична дела против службене дужности, а у време пресуђења и доношења другостепене одлуке постојало је кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. КЗ предвиђено у глави двадесет два - кривична дела против привреде, а које је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018.године, што је супротно ставу браниоца да нема правног континуитета између наведених кривичних дела.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани, имајући у виду законски опис бића наведених кривичних дела, јер по оцени овога суда, између кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је важио у време извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012, са ступањем на снагу 15.04.2013.године) и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016.године, са ступањем на снагу 01.03.2018.године измена у односу на ово кривично дело) који је важио у време доношења првостепене и другостепене пресуде, као и њихових квалификованих облика, постоји јасан правни континуитет инкриминације, при чему је суд у конкретном случају радње окривљеног АА правилно правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012, са ступањем на снагу 15.04.2013.године), с обзиром да је исти најблажи за окривљеног, имајући у виду висину запрећене казне.

Из списка предмета произилази да је окривљеном АА оптужницом Вишег јавног тужиоца у Новом Саду Посебно одељење за сузбијање корупције Кти Ко 66/19 од 09.02.2021.године, прецизирана дана 26.11.2021.године, као и дана 09.08.2022.године, стављено на терет да је дана 05.03.2010. и 18.03.2010. године, извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у продуженом трајању у вези члана 61. КЗ.

У време извршења кривичног дела постојало је кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које је у ставу 4. изричито предвиђало кривичну одговорност одговорног лица. Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012.године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013.године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено“ у два кривична дела. При томе, деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која му припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја кажњиво по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица кажњиво по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена, извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело - кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објект привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Следствено напред наведеном, по оцени овога суда, између одредбе члана 359. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 234. КЗ која је ступила на снагу 15.04.2013.године, а која је у конкретном случају по налажењу Врховног суда правилно примењена, постоји јасан правни континуитет инкриминације, с обзиром да кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису, има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења.

Поред тога, у конкретном случају је задржан и јасан правни континуитет инкриминације кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ са инкриминацијом кривичног дела под идентичним законским називом и са истим битним елементима и прописаном казном из члана 227. КЗ, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018.године, с обзиром да се наведеним изменама инкриминише исто понашање као и пре измена и допуна Кривичног законика, а додавање у законски опис кривичног дела из члана 227. став 1. КЗ законске формулације „... уколико тиме нису остварена обележја неког другог кривичног дела“, а која није била садржана у члану 234. став 1. раније важећег КЗ, по налажењу Врховног суда, нема битног значаја за оцену постојања предметног кривичног дела на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Кривичног законика, јер предметно кривично дело (и његови квалификаторни облици) и за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим и даље постоји како у своме називу, тако и у свим својим битним обележјима.

При овоме, како је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012 од 24.12.2012.године, са ступањем на снагу 15.04.2013.године) предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година, док је за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је важио у време извршења кривичног дела била предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 12 година, то је очигледно да су за окривљеног блаже измене и допуне Кривичног законика од 24.12.2012.године, објављене у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013.године. Врховни суд је имао у виду да, иако је и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. Кривичног законика који је важио у време доношења побијаних пресуда предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година као и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, наведена законска норма ни на који начин није блажа за окривљеног, нити у погледу круга лица која могу бити извршиоци овог кривичног дела, нити у погледу прописаних радњи извршења, као ни у погледу висине запрећене казне, већ законска формулација наведене норме, према оцени Врховног суда, ставља само једну више обавезу суду да због бројних нових кривичних дела уведених изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016.године) у групу кривичних дела против привреде додатно води рачуна о правилној правној квалификацији радњи извршења.

Имајући у виду наведено, по налажењу Врховног суда, неосновани су наводи захтева којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, у погледу примене блажег закона у смислу члана 5. КЗ, а како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Поред тога, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, тако што је у изреци првостепене пресуде наведено да је окривљени искористио положај одговорног лица тако што је приликом закључења уговора, прикрио законском заступнику оштећене да у уговореном року неће бити у могућности да измири своје обавезе из закључених уговора, при чему је неспорно да у време закључења тих уговора привредно друштво окривљеног није било у блокади пословног рачуна, из чега бранилац изводи закључак да на страни окривљеног нема умишљаја за извршење кривичног дела. Бранилац даље изводи сопствене закључке да окривљени своју обавезу није извршио из објективних разлога, те да није имао намеру да превари оштећену, као и да се ради о пословним ризицима који прате привредно пословање.

Осим тога, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости, истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, да се првостепена пресуда заснива на доказима на којима се не може заснивати, те наведену повреду образлаже чињеницама које су наведене у уговорима, те да у уговорима није наведена цена изражена у новцу, као и да се на основу њих не може утврдити висина имовинскоправне користи. Бранилац даље оспорава и меницу, те истиче и извештај са сајта Продуктне базе о промету робе.

Бранилац окривљеног, даље, у захтеву за заштиту законитости, истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, наводећи да су радње које је предузео окривљени, радње искоришћавања службеног положаја, односно изводи сопствени закључак о правној квалификацији кривичног дела и да је за наведено кривично дело наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења.

Међутим, на описан начин, иако у захтеву формално означава повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, које у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, представљају законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, бранилац, по налажењу Врховног суда, суштински указује на погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање, на повреду закона из члана 440. ЗКП, која није прописана чланом 485. став 4. ЗКП као дозвољени разлог за подношење захтева, па се Врховни суд у разматрање исте није упуштао.

Осим тога, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости указује и на повреду кривичног закона из члана 441. став 3. ЗКП, међутим, како бранилац у захтеву не наводи у чему се конкретна повреда закона састоји, сходно члану 484. ЗКП, то захтев у овом делу нема прописан садржај, па се Врховни суд није упуштао у разматрање наведене повреде закона.

Из изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Слободана Антонића, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић